

Tagiskolánk, a kehidakustányi Deák Ferenc Általános Iskola, hetedikes tanulói 2019. szept. 22-27. között tanulmányi kiránduláson vettek részt Erdélyben.

Beszámoló a HATÁRTALANUL! program keretében tett erdélyi útról

A pályázatot a zalaszentiváni iskolával közösen adtuk be és nyertük meg.

Már a tanév elejétől izgatottan készültünk az utazásra. Nézegettük a térképet, kiselőadásokat tartottunk híres történelmi emlékhelyekről, személyekről.

Kirándulásunk első helyszíne a határ túloldalán **Arad** városa volt. Itt megkoszorúztuk azt az emlékművet, amit a 13 aradi vértanú kivégzésének tiszteletére állítottak. Ez egy gránitból készült emlékoszlop, ami mesterségesen készített dombon áll. Rajta a dátum: 1849. október 6-a, valamint a vértanúk neve kivégzésük sorrendjében.

Itt csatlakozott hozzánk Botond, az idegenvezetőnk, aki egész úton velünk tartott, és sok érdekességet mesélt nekünk.

Útközben a buszból láttuk **Déva** várát. A vár felépítésének elképzelt történetét a Kőműves Kelemen című népballadából ismertük meg korábban irodalomórán.

Vajdahunyad vára volt a következő megállóhelyünk. Hunyadi János építtette a várat a 15. században, itt élt felesége Szilágyi Erzsébet is. Az egész történelmi Magyarország talán legszebb és leginkább épen megmaradt gótikus várkastélya. Mikszáth Kálmán a „várak királyának” nevezte. Sajnos idő hiányában csak kívülről tudtuk megcsodálni és megörököteni.

Gyulafehérvár, egykor az Erdélyi Fejedelemség gazdag, virágzó fővárosa volt a következő állomásunk. Ma a városnak mindössze 2-3 %-a magyar. Látnivalói a várfallal körülvett városrészben találhatóak. Pl. a Szent Mihály püspöki székesegyház – aminek megcsodáltuk a gótikus szentélyét, és hatalmas orgonáját. A templom sok jelentős személyiség sírját őrzi, pl. János Zsigmond első erdélyi fejedelem, vagy Izabella királyné; többségüket azonban sokszor feldúlták, így ma már üresek. Hunyadi János nemcsak a templom építésében vállalt szerepet, hanem ezt választotta végső nyughelyül is. Itt látható az ő, és fia, Hunyadi László gazdagon faragott síremléke.

A sok buszozás után jól esett egy kis séta a vár területén.

Nagyenyeden csak rövid sétára volt időnk. Láttuk a Bethlen Gábor Kollégium épületét, majd a diákemlékműnél megemlékezünk arról a 30 diákról, akik a Rákóczi-féle szabadságharcban vesztették életüket. Ennek állít emléket Jókai Mór A nagyenyedi két fűzfa c. remekműve.

„Első este érkeztünk **Torockóra**, ugyanis ott volt az első szálláshelyünk. Egy hosszú kavicsos úton kellett a bőröndöket felhúzni. Az egyik utcában lévő panziónál vacsoráztunk. Két szép étkezőben szolgálták fel az ételt, ami csorbaleves és spagetti volt, ezek után még sütit is kaptunk. Ezután lett beosztva, hogy ki hol alszik. Mi az étkező melletti panzióban voltunk. Nagyon szép volt a szoba. Másnap reggel összepakoltunk és lementünk reggelizni. Kiraktak ételeket és abból válogattunk. Kaptunk egy úticsomagot és elindultunk a busz felé. Lehúztuk az úton a bőröndöket és bepakoltunk. De mielőtt elindultunk volna, sétáltunk egy kicsit a faluban. Az összes ház ugyanolyan – szép fehérre vannak festve – kettő kivételével: egy

panelház és a templom. A település fölé magasodik a Székelykő, ami tovább fokozza a gyönyörű kilátást. Sajnos sok kőbor kutyát láttam ott, de összességében Torockó egy nagyon szép és hangulatos falu.” /Fischer Petra beszámolója/

Hétfőn első utunk a **tordai sóbányához** vezetett. Tordán a só kitermelése már a rómaiak idején megkezdődött, a 18-19. században volt e legintenzívebb, és 1932-ben fejeződött be. Egy-egy akna több százezer tonna sót biztosított évtizedeken keresztül.

„Számomra az volt a legjobb Erdélyben, amikor elmentünk a tordai sóbányába. Először egy hosszú folyosón mentünk végig, ahol sokféle bányászszerszám volt kiállítva. Majd egy nagy lépcsőnél kötöttünk ki, ami 13 emeletes volt. Mi ezen mentünk le, bár lifttel is lehetett volna, de arra sokat kellett várni. Mikor leértünk egy kis vidámpark fogadott bennünket. Ott szabadprogramot kaptunk. Mi először csónakázni indultunk, de nem értettük, mit mondanak, így az idegenvezetőnk segített ki minket. A tó vize nagyon sós volt, a ruhánk is olyan lett. A csónakázás után felültünk az óriáskerékre. Nagyon szép volt a kilátás. A bányából kifelé menet megint nem a panorámaliftet választottuk, mert élveztük a jó sós levegőt. Elkelt a kabát odalent, mert 10-12 C a hőmérséklet. Nekem nagyon tetszett, és úgy éreztem jót is tett. Érdekes volt a só rétegződése, és a hatalmas föld alatti tér. Mindent teljesen belepett a só.” /Márk Boróka/

Jártunk **Marosvásárhelyen**, ami a székelyek legnagyobb városa, lakosainak kb. a fele magyar. Itt megkoszorúztuk II. Rákóczi Ferenc emlékművét, majd a várat csodáltuk meg. **Segesvár** következett, ez a város a világörökség része, már ősidők óta lakott volt. Ennek határában esett el Petőfi Sándor 1849. nyarán. A hagyomány szerint itt született Vlad Tepes, a későbbi Drakula gróf, akinek háza előtt többen le is fotózkodtak. Néhányan a Diákok lépcsőjét is végigjárták, ami 172 fokból áll, és a vártemplom melletti iskolához vezet.

Ettől a naptól szállásunk **Székelyszentléleken** a Becsali Panzióban volt.

„Erdélyi kirándulásunk harmadik napján kora reggel felszálltunk a buszra és elindultunk a **Hargita** felé. Kb. 1 órányi kanyargós, folyamatosan emelkedő út után megérkeztünk a parkolóba, ahol traktorokra szálltunk valamennyien. Kb. 30-an fértünk fel a platón rögzített padokra.

Hideg volt. Előre szóltak a tanárok, hogy öltözzünk melegen és esőkabátot is vigyünk magunkkal, mert a Madarasi Hargitán szinte minden nap esik. Szerencsére csak a szél fűjt. Nagyjából egy órát zötykölődtünk a felfelé kanyargó erdei úton. Sokszor pár centire haladtunk el a szakadék szélétől. Mire felértünk a pihenőhöz, már mindenkinek hideg volt az orra hegye. Jól esett a büfében egy forró kávé, vagy kapucsínó. Kicsit átmelegedtünk mielőtt elindultunk a köves gyalogúton fölfelé. Két kutyus is végigkísért bennünket egészen a hegytetőig. Persze gyaloglás közben már nem fázott senki. Nagy igyekezetünkben majdnem összetapostunk egy kis viperát, ami az útszéli köveken melegedett. Szegény nagyon megijedt, mert fenyegetően emelgette a fejét. Ahogy haladtunk felfelé, úgy ritkult a növényzet körülöttünk. A hegytetőn már csak boróka és áfonya nőtt.

Már messziről látni lehetett az emlékhelyen felállított hatalmas turulmadarat és körülötte a megszámlálhatatlan kopjafát és keresztet. Mindenhol nemzeti színű szalagok és zászlók röpködtek a szélben. Jó érzés volt köztük megállni. Sajnos a párás levegő miatt nem lehetett messze ellátni, de így is gyönyörű volt az őszi táj, ami elénk tárult.

Készítettünk még néhány fotót visszaindulás előtt, én egy követ is eltettem emlékébe. A kövecses úton lefelé nehezebb volt gyalogni, mint felfelé. A buszon ülve arról beszélgettünk, milyen szomorú, hogy ez a gyönyörű táj ma már nem Magyarország része. De nagyon szerencsések vagyunk, hogy eljöhettünk ilyen messze otthonról, hogy megcsodálhassuk.” /*Sprincsecs Ádám*/

Rövid látogatást tettünk a **Gyilkos-tóhoz**, ami a Keleti- Kárpátokban található. A tó keletkezésére a legelfogadottabb magyarázat az, hogy 1837-ben a nagy esőzések következtében a Gyilkos-hegy egy része leszakadt és belecsúszott a völgybe. Az agyagos törmelék eltorlaszolta a patak útját, és az így keletkezett természetes gát mögött felgyülemelő víz elárasztotta a völgyet és az erdőt, amiről napjainkban csak a tóból kísértetiesen kiálló fatörzsek csonkjai tanúskodnak.

Izgatottan vártuk, milyen is lehet a **Békás szoros**.

A Békás-szoroson végighaladva káprázatos élményben volt részünk, amint a folyó mentén, lejjebb és lejjebb haladva szűkülő szoros eléri a "Pokol kapuja" és a "Pokol tornáca" nevű helyeket. A lélegzetelállítóan fölénk magasodó 200-300 m magas függőleges sziklafalak Európa természeti ritkaságának számítanak.

A 4. napon kirándulásunkat **Csiksomlyón** kezdtük, ahol megnéztünk egy nagyon szép katolikus templomot, ami egy híres búcsújáró hely. Itt tartják minden évben Pünkösdkor a csiksomlyói búcsút, amely ma már nemcsak a székelyek, hanem az egész magyarság legjelentősebb keresztény eseménye. Több százezer ember szokott ilyenkor ide zarándokolni.

Ezen a napon is volt részünk igazi természeti ritkaságokban: pl. a mohos tőzegláp és a Szent Anna-tó.

A **mohos tőzegláp** úgy keletkezett, hogy az egykori Mohos-tó vize eltűnt, csak sűrű növényzettel, főleg tőzegmohával benőtt láp maradt utána. A tőzegláp és a Szent Anna-tó területén alakították ki a Mohos Természetvédelmi Területet. A tájvédelmi körzet tudományos és természeti ritkaságokat őriz, pl. többféle hűsevő növényt. Megtalálható itt a tőzegáfonya, a kéttős erdeifenyő, a vörös áfonya, ritkaság a jégkorszakból maradt tőzegrozsmaring. Csak helyi kíséreléssel járhattuk be a kiépített cölöpökkel megerősített "fajárdát". A hajdani tóból már csak néhány tőszem maradt. A Mohosban élő, jégkorszakbeli növények szigorúan védettek.

A láp szomszédságában van a **Szent Anna-tó**, ami egy krátertó, egy kialudt vulkán kráterében. 2018 óta tilos fürödni benne. Legendáját már az előkészítő órákon megismertük.

Még ezen a napon a **csernátoni gépmúzeumot** is felkerestük. „A múzeumban egy középkortól kezdődő hosszú és izgalmas időutazásban volt részünk. Láthattunk - a ló húzta egyszerű ekétől, a modern mechanikus gépekig - mindenféle eszközöket. Kedvencünk volt pl. a „pityókapergető”. Aztán megjelent Pali bácsi, aki kioktatott bennünket „kézfogás-tanból”. Régi rádió- és kályhagyűjteményt mutatott meg nekünk. Élmény volt hallgatni történeteit Csernáton szellemi és épített örökségéről. Beszélt a „nemzeti emlékezetéről”, példaképeinkről, akik előttünk jártak. Bátorított minket, hogy merjünk jó magyarok lenni. Ezután megcsodáltuk az udvaron felállított székelykaput és kopjafákat.” /*Nagy Barnabás beszámolója*/

„Ötödik napunk is nagyon tartalmasan telt. Először átmentünk a **helyi iskolába**, ahol a 7. osztályosokat látogattuk meg. Az igazgató mesélt az iskoláról, az ottani oktatásról. Pl. 1-10-ig osztályoznak, a tízes a legjobb. Délután 3 óráig vannak a gyerekek az iskolában, nincs napközi. Féléves dolgozatokat írnak, és az év végi jegyeket egy bonyolult képlettel számolják ki. Ezután mi is bemutatkoztunk. Jó volt beszélgetni határon túl élő magyar diákokkal. A gyerekek azt akarták, hogy maradjunk még becsengetés után, mert román óra következett.

Farkaslakán felkerestünk egy Trianoni emlékoszlopot és Tamási Áron sírját, ami két cserfa között található. Ezután szabadidőt kaptunk, hogy vásárolgassunk a helyi árusoknál.” /*Kerti Atilla*/

„Ezután a **parajdi sószorosban** túráztunk, ami országos védettségű, természetvédelmi terület. Távolról úgy látszott, mintha havas lenne a táj. Az Erdélyi-medencében elzáródott tóból a klímaváltozások során nagy mennyiségű só rakódott le. A sóréteg keletkezése kb. 20 millió évvel ezelőttre tehető. Erre a rétegre rakódtak rá folyamatosan az üledékek, amelynek súlya alatt a só felszínközelbe került, néhol átszakította a fedőrétegeket. A Sóháton főleg dolinák, víznyelők teszik változatosá a tájat, ezzel szemben a Só-szorosban – ahol a só kibújik az agyagrétegek alól – éles, lándzsahegyszerű tüskék csipkéjének látványa fogadja a látogatót. A sós források mentén gyakoriak a sóvirágzások. Ezek a sóvirágzások nem időtállóak, már az első nagyobb csapadékmennyiség módosítja, eltörli őket, helyükbe pedig újak születnek. A szikes talajon csak gyér, sótűrő növényzet telepszik meg. A sós források vizét savanyúságok eltevéséhez, szalonna és húsok tartósítására használják. A látványt még fokozta az őszi táj sokszínűsége. Nekem nagyon tetszett.” /*Dóczi Márk (Internetes forrásokat felhasználva)*/

„Cipőink alapos letisztogatása után körbesétáltuk **Szovátán** a Medve tavat. Ami nevét azért kapta, mert alakja kiterített medvebőrre hasonlít. Gyógyvize többféle betegség kezelésére alkalmas.

Voltunk **Korondon** az aragonit múzeumban. Az aragonit egy ásvány, amiből szép tárgyakat lehet készíteni. Megismertük a taplász mesterséget, ami ma már egy kihalófélben lévő szakma. Taplógombából készítenek kalapokat, dobozkákat, kisebb terítőket, dekorációt. A taplóról a mester levagdossa a kemény kérget, utána szeletet vág belőle, és elkezdni nyújtani. Ha sapkát készít, akkor egy fej alakú fára rakja, és ott alakítja ki a formáját. Bársonyos, puha anyaga van. Edit nénitől itt kaptunk egy taplóból készült „osztályegeret”.

Ezután korongozni mentünk egy fazekas műhelybe. A rövid bemutató után mindenki lelkesen kezdett az agyag formálásához. Amit készítettünk, haza is hozhattuk.

A panzióban minden este süteménnyel fogadtak bennünket szállásadóink. Aki akart bekapcsolódhatott esténként a Botond által vezetett táncházba. Nagyon jó volt a hangulat.” /*Csányi Eszter összefoglalója*/

Pénteken reggel 7-kor elindultunk hazafelé Székelyszentlélekről. Útközben a **Fogarasi havasok** nyújtotta kilátásban szerettünk volna gyönyörködni. A sofört és az utasokat egyaránt próbára tette a kanyargós szerpentin út. Sajnos olyan nagy volt a köd, hogy csak pár méterre lehetett látni. A hegy tetején nagyon hideg volt. Készítettünk néhány sejtelmes fényképet a ködben, aztán folytattuk utunkat hazafelé.

A buszon arról beszélgettünk, miben más Erdély, mint Magyarország. A hegyek sokkal magasabbak, mint nálunk. Az embereket fenyegetik a medvék és a viperák. (Utóbbiból mi is láttunk néhányat.) Nagyon szép székelykapuk vannak. Jobban figyelnek a hagyományok őrzésére, magyarságuk megélésére. Több legelésző csordát lehet látni, viszont sok a kóbor kutya is. Az emberek tájszólással beszélnek, és vannak jellegzetes ételeik, pl. a puliszka, csorbaleves, székely káposzta. Óriási a kürtöskalács! Az emberek egyszerűbben, „szegényebben” élnek. Láttunk nagyon szép településeket, de elhanyagolt vidékeket is.

Összességében nagyon szép volt a kirándulás, kicsit kitértünk a világra. Nagy élmény volt eljutni ilyen távoli helyekre, és megtapasztalni, hogy ott is magyarul beszélnek az emberek.

A beszámolót saját élmények és internetes források alapján készítették:

a 7. osztály tanulói és Nádasi Edit osztályfőnök